

Na
fakamatalaga
uma agai ki
te hukega o
te ala o te
meakai

timetobowelscreen.nz

Health New Zealand
Te Whatu Ora

Te Kāwanatanga
o Aotearoa
New Zealand Government

National
Bowel
Screening
Programme

Ko te tuhi tenei e i loto ai na fakamatalaga agai ki na hiakiga o te ala o te meakai ma te kaneha o te ala o te meakai, e fehoahoani atu ki a te koe ki te faiga o tau filifiliga pe auai koe ki te polokalame tenei ko te National Bowel Screening. E hēai hau tupe e totogi mo tenei polokalame.

Bowel screening

- e hēai hau tupe e totogi.
- Ko te hiakiga e mafai ke fai ite fale, e faigofie ma vave.
- E lafo atu taki lua tauhaga na āfīfī e fai ai tau hiakiga.

Ko Niu hila e hili atu te maualuga o te aofaki o na tino e maua ite kaneha o te manava i te lalolagi.

Ko te lahiga o taimi e hēai ni āuga mo te kaneha o te ala o te meakai. Ko na hiakiga e fehoahoani ke vave maua ai te kaneha, ma vave foki ona togafitia.

E ia pikia foki kafai e iei he palapala i tau fekau mamao, ma ko he auala e fakailoa atu ai e iei te mea e fakahētonu.

Ko na fakamaumauga kua maua mai te matou polokalame e kitea ai ko na hiakiga iēnei o te ala o te meakai e maua ai te kaneha i na hiakiga e 7 mai te 10 na fai. Ko iētahi taimi e hē kitea te kaneha auā e hē fano te palapala i taimi uma. E ono tutupu foki te kaneha i te va o na taimi e fai ai na hiakiga. Ko na māfuāga iēnei e tāua ai te fai o na hiakiga o te ala o te meakai ite taki lua tauhaga, ma vave fakafehokotaki tau fomai kafai kua iei ni āuga o te kaneha o te ala o te meakai kua iā te koe.

Ko na āuga takalahi o te kaneha o te manava e ono i loto ai na vaega iēnei:

- hūiga o tau fekau mamao ma kua katoa te fia vaiaho e vērā ai.
- Palapala i tau fekau mamao.

E ui ko iētahi āuga e tutupu mai ona ko ni iētahi vaega, e tāua to fano ki tau foma ke fai ho hiakiga.

E fai vehea na hiakiga

Ko te hiakiga e faigofie ma e ono hefe mai ai to ola!

E lafo atu te afīfī e i loto ai na mea e fakatino ai tau hiakiga. Vave fai tau hiakiga. Ko na mea e fai te hiakiga e kino ma hē toe lelei ke faka aogā kafai kua katoa te ono mahina e tuku ai. E tatau ke toe fai hau hikiga foū.

E faigofie te faiga o te hiakiga o te ala o te meakai.

- Faka aogā te tamā mea lakau ke hahali ai he vaega mo tau fekau mamao. Fafao ki loto o te tamā fagu volu oi toe meli mai ai ite teutuhi e tuhi ai te mātou tuātuhi.
- Ko na fakamatalaga e fakafaigofie ai te hiakiga e i loto o te afīfī.
- Taumafai oi lafo mai ite aho lava na fai ai, pe ko te aho alafaki.

Na tali o tau hiakiga

E tolu vaiaho mai te aho na lafo ai tau hiakiga oi maua atu ai te tali.

E maua atu te tuhi e i loto ai te tali o tau hiakiga, ma ono foki fakafehokotaki atu koe e tau fomai pe ko he teine fomai.

Fakamolemole oi telefoni ki te **0800 924 432** pe tuhi ki te imeli tenei **info@bowelscreening.health.nz**, kafai kua katoa te tolu vaiaho kae ko heki maua atu he tali o tau hiakiga.

Ko te tali ko koe e heki maua

E hē manakomia ke toe fai ni au gaoioiga kafai kua fakailoa atu te tali o tau hiakiga ko koe e heki maua. Fakamautinoa e e toe fai to hiakiga kafai e lafo atu ite lua tauhaga ka hau.

Vave kikila tau fomai kafai kua iei ni hūiga i te faiga o tau fekau mamao, ma ko na āuga kua katoa te fia vaiaho e vērā ai, pe iei he palapala e hau fakatahi ma tau fekau mamao – ko koe nahe fakatali ki te taimi e toe fai ai to hiakiga.

Ko te tali kua iei na huiga

Kafai ko te tali o tau hiakiga kua iloa ko koe kua maua, ko tona uiga e manakomia ke fai ni iētahi hukehukega. Ko he faka ata (colonoscopy) te mahani oi fai.

E hē veake ko koe kua maua ite kaneha o te ala o te meakai kafai ko te tali o tau hiakiga kua iloa.

Kikila ifo ki te laupepa tenei **timetobowelscreen.nz** ke maua atu ai ni iētahi fakamatalaga agai ki te tulaga kua kitea i te tali o tau hiakiga.

Ko hiakiga o ala o te meakai e hē talafeagai mo tagata uma

Telefoni ki tau fomai pe vili mai ki te numela tenei **0800 924 432** kafai ko na puha iēnei kua māka te lahiga e koe. E ono e hē talafeagai te hiakiga o te ala o te meakai mo koe.

 E iei he āuga mo te kaneha o te ala o te meakai ia te koe – kikila vave loa tau fomai.

 Kua fai taku faka ata ite 5 tauhaga kua teka. Fakamolemole telefoni mai kae ke valakaulia atu koe ihe vaitaimi i mua.

 Ko au e i loto o he polokalame mo te kaneha o te ala o te meakai pe ko te kaneha o na polipe.

Ko au na maua muamua
ite kaneha o te ala o te
meakai pe ko au e fai nei
oku togafitiga.

Kua kavekehe toku gākau
lahi.

Ko au e maua ite tauale o
te Crohn pe maua foki ite
ulcerative colitis.

Ko he ā te kaneha o te ala o te meakai?

- Ko kaneha o te ala o te meakai e fakaigoa foki ki te koga e fai ai tau fekau mamao.
- Ko te ala o te meakai he vaega e o ō tōtōga e gaohi e kilatou au mea e kai. E iei ai te tamā gākau, ma te gākau lahi ma te koga e hau ai ki fafo tau fekau mamao.
- Ko te kaneha o te ala o te meakai e kamata kafai kua hona ola na hela i loto o te tōtōga tenei.
- E mafai ke liu polipe na hela ma ko iētahi polipe e ono liu ma kaneha i te fanoga o na tauhaga.
- E mafai ke mataloa fatoā hoholo te kaneha ki iētahi vaega o te tino.
- Ko te fai hō o na hiakiga, mo na tino e hēai ni āuga e kilatou lagona, e fai ma auala e vave maua ai ma vave togafiti ai te kaneha o te ala o te meakai.

Mo ni iētahi fakamatalaga

- Kikila ki te **timetobowelscreen.nz**
- Telefoni ki numela **0800 924 432**, e tatala mai te 8am – 6pm i te aho Gafua ki te aho Falaile
- Imeli **info@bowelscreening.health.nz**

Kikila ifo ki te uepehaite a te Health New Zealand I Te Whatu Ora pe telefoni ki te **0800 924 432**, mo ni fakamatalaga agai ki na hiakiga o te hoifua mālōlōina e fakatupe e te kauhaga kua tākua.

Ko iētahi gagana ma na fakamatalaga.

Ko te tuhi tenei e maua i hō he itukāiga i na gagana e tākua i lalo:

Te Reo Māori, Cook Islands, Samoan, Fijian, Rotuman, Kiribati, Tongan, Tuvaluan, Niuean, Tokelauan, Simplified Chinese, Traditional Chinese, Korean, Hindi, Punjabi, Tagalog, Arabic and Burmese.

Puke te QR code pe kikila ifo ki te uipehaite tenei **timetobowelscreen.nz**

